Λένιν ιστορική τομή

Ο Βλαντίμιρ Ίλιτς Ουλιάνοφ (Λένιν) γεννήθηκε στις 22 Απριλίου του 1870 στο Σιμπίρσκ, στις όχθες του Βόλγα. Με αφορμή τα 150 χρόνια από τη γέννησή του, το Πριν παρουσιάζει ένα αφιέρωμα στο θεωρητικό και πολιτικό έργο του Λένιν, θεωρώντας πως η συζήτηση γύρω από το έργο του είναι ταυτόχρονα πολιτική θέση για την αναγκαιότητα και τη δυνατότητα της προλεταριακής επανάστασης προς τον κομμουνισμό.

Στο αφιέρωμα αυτό εντάσσεται το παρακάτω άρθρο:

Η δυαδική εξουσία ως πειραματική διάταξη

Παναγιώτης Σωτήρης

Το νήμα της αντίληψης της μετάβασης ως όξυνση της ταξικής πάλης

Η δυαδική εξουσία είναι μια από τις πιο κομβικές έννοιες που συνδέουμε με το έργο αλλά και την πολιτική πρακτική του Λένιν. Ωστόσο, τις περισσότερες φορές τείνουμε να διαβάζουμε την έννοια αυτή με έναν αρκετά στενό, κατά τη γνώμη μου, τρόπο, περιορίζοντας την απλώς στην περιγραφή μιας ιδιαίτερης συγκυρίας, μιας στιγμής στην εξέλιξη της επαναστατικής διαδικασίας, όπου απέναντι στην εξουσία του αστικού κράτους αρθρώνονται οι ανταγωνιστικοί θεσμοί της εργατικής εξουσίας ως δυνάμει θεσμοί της δικτατορίας του προλεταριάτου.

Σε αυτή την ανάγνωση η δυαδική εξουσία γίνεται μια κάπως σύντομη φάση που απλώς σηματοδοτεί την ανάγκη του κρίσιμου περάσματος στην πλήρη κατάληψη της εξουσίας από την εργατική τάξη και τους συμμάχους της.

Ωστόσο, πιστεύω ότι υπάρχει και ένας άλλος τρόπος να δούμε την έννοια της δυαδικής εξουσίας. Σε αυτή την περίπτωση, η δυαδικότητα της εξουσίας στη μεταβατική περίοδο δεν περιγράφει μια στιγμή αλλά μια περισσότερο δομική συνθήκη οποιασδήποτε διαδικασίας επαναστατικής μετάβασης, δηλαδή την ανταγωνιστική και συγκρουσιακή συνύπαρξη όχι μόνο ανταγωνιστικών μορφών εξουσίας αλλά και ανταγωνιστικών μορφών κοινωνικής οργάνωσης.

Μια τέτοια οπτική έρχεται να συναντήσει δύο κρίσιμες αφετηρίες που συναντάμε στο έργο του Μαρξ, ύστερα από την εμπειρία της Κομμούνας.

Η μία είναι η επιμονή στην Κριτική του Προγράμματος της Γκότα ότι ο σοσιαλισμός δεν είναι ένα κοινωνικό σύστημα αλλά η μεταβατική περίοδος προς τον κομμουνισμό, περίοδος όξυνσης της ταξικής πάλης αλλά και πειραματισμού, καθώς το ερώτημα των νέων κοινωνικών μορφών «μπορεί ν' απαντηθεί μόνο επιστημονικά», στοιχείο που ακριβώς παραπέμπει σε μια πειραματική αντίληψη της πολιτικής.

Η άλλη είναι αυτό που ο Μπαλιμπάρ θα ονομάσει αργότερα η «διόρθωση του Κομμουνιστικού Μανιφέστου» που συναντάμε στον Εμφύλιο Πόλεμο στη Γαλλία, δηλαδή η επιμονή ότι η εργατική τάξη δεν μπορεί απλώς να χρησιμοποιήσει τον μηχανισμό του αστικού κράτους ως έχει, αλλά απαιτείται μια νέα πρακτική της πολιτικής με ανταγωνιστικούς θεσμούς, μια νέα αντίληψη της πολιτικής, της δημοκρατίας, της συμμετοχής, που να οδηγεί σε μια εκτεταμένη κοινωνικοποίηση του πολιτικού και πολιτικοποίηση του κοινωνικού.

Στον ίδιο τον Λένιν συναντάμε αυτή την αγωνία, κυρίως στην περίοδο της ΝΕΠ, ιδίως σε σχέση με την ανάγκη για μια πολιτιστική επανάσταση που θα εξασφάλιζε άλλους όρους πολιτικής και κοινωνικής συμμετοχής και κινητοποίησης των ίδιων των προλεταρίων στη διαδικασία της επαναστατικής μετάβασης.

Το νήμα αυτό της αντίληψης της μετάβασης ως όξυνσης της ταξικής πάλης και ως εκτεταμένου κοινωνικού πειραματισμού για την ανάδυση και εμπέδωση νέων κοινωνικών σχέσεων και μορφών πέραν του καταναγκασμού της αγοράς και του φετιχισμού της αξίας, υπήρξε ταυτόχρονα υποτελές αλλά και ιδιαίτερα ενεργό μέσα στην ιστορία του επαναστατικού κινήματος. Απωθήθηκε στην κυρίαρχη λογική του επίσημου κομμουνιστικού κινήματος, όπου κυριάρχησε η αντίληψη της μετάβασης ως «οικοδόμησης», με όλο το τίμημα οικονομισμού, παραγωγισμού και αυταρχισμού που αυτό συνεπαγόταν.

Ταυτόχρονα, ήταν αυτό που σφράγιζε όλες στις στιγμές πραγματικής εισόδου των μαζών

στο προσκήνιο, από την Ισπανική επανάσταση, στην Αντίσταση, στα μεταπολεμικά επαναστατικά κινήματα, στην κινεζική Πολιτιστική Επανάσταση, στο 1968. Πιο πρόσφατα, το νήμα αυτό ήταν εμφανές, έστω και ως δυνατότητα, στις κορυφώσεις των μεγάλων αγώνων, στις πρακτικές αυτοοργάνωσης και «εξουσίας από τα κάτω», στην προσπάθεια επανοικειοποίησης του χώρου, στα νέα πειράματα αυτοδιαχείρισης.

Σε μια περίοδο αναστοχασμού της επαναστατικής στρατηγικής, στο φόντο μιας βαθιάς οικονομικής, πολιτικής αλλά και πολιτιστικής κρίσης του καπιταλιστικού συστήματος, αυτό είναι ένα κρίσιμο νήμα που πρέπει να ξαναπιάσουμε ως αναγκαία πλευρά ενός πρωτότυπου και συνειδητά «ασεβούς» λενινισμού.

Πηγή: *ΠΡΙΝ*